

UNESCO
Man &
Biosphere

Neeu dit boekje
gratis wee!

Beleef De Maasheggen

Fietsroutes

Wandelroutes

Bezienswaardigheden

Unesco Mens & Biosfeer

Start hier jouw Maasheggenbeleving!

Je kunt jouw ontdekkingsstocht door De Maasheggen beginnen bij een van de vier toegangspoorten in het gebied. Bij de toegangspoorten kun je de auto parkeren, vind je -tijdens openingstijden- meer informatie over wat er in het gebied te beleven valt en kom je op adem met een kop koffie of een glas thee.

Toegangspoort

Aan het water

De Bungelaer
De Bungelaer 4 – Beers
www.debungelaer.nl

Toegangspoort

Rust en ruimte

Klooster Sint Agatha
Kloosterlaan 24 – Sint Agatha
www.kloostersintagatha.nl

Toegangspoort

Bourgondisch

Het Veerhuis Oeffelt
Veerweg 2 – Oeffelt
www.hetveerhuisoeffelt.nl

Toegangspoort

't Boereuleven

Erf de Schutkooi
Veerweg 3 – Vortum-Mullem
www.schutkooi.nl

Je kunt voor meer informatie over De Maasheggen ook terecht bij watersport-camping 't Loo (Linden), Van der Valk Hotel Cuijk, Toeristisch Informatiepunt Cuijk, camping De Maasvallei (Oeffelt), Bibliotheek Boxmeer, Fruitpark Groenz (Sambeek), minicamping 't Brenneke (Sambeek), camping De Brembroeken (Vortum-Mullem) en Herberg Thijssen (Vierlingsbeek).

Welkom in De Maasheggen!

De Maasheggen is het oudste cultuurlandschap van het land. Er zijn nauwelijks andere gebieden in Europa waar natuur, landschap, economie en cultuur zo zichtbaar en langdurig met elkaar verweven zijn als in De Maasheggen. Niet voor niets is het sinds 2018 een UNESCO-biosfeergebied.

Het UNESCO-gebied De Maasheggen ligt aan de rivier Maas, tussen Linden en Maashees. Als je door het gebied fietst of wandelt vallen direct de dichtbegroeide meidoorn- en sleedoornheggen op, die op veel plekken het prikkeldraad hebben vervangen als afrastering van weilanden. Met ruim 6700 hectare en 300 kilometer aan heggen is De Maasheggen het grootste aaneengesloten heggenlandschap van Nederland. In het Maasheggengebied liggen, als een parelsnoer, 11 dorpen met in totaal zo'n 60.000 inwoners.

Struinen door Maasheggen

Het Maasheggengebied leent zich uitstekend voor een dagje fietsen of struinen door de natuur. In deze gids presenteren we een aantal van de mooiste fiets- en wandelroutes door het Maasheggengebied. Je kunt het gebied overigens ook te paard verkennen. Bepaal zelf jouw route via **de qr-code rechts**. Of maak gebruik van de vele watersportmogelijkheden in en rond de Kraaijenbergse Plassen. Meer weten over De Maasheggen? Kijk dan op maasheggenunesco.com

Word ook Vriend van De Maasheggen

Wil je graag op de hoogte worden gehouden van de laatste ontwikkelingen in De Maasheggen? Word dan Vriend van De Maasheggen. **Meld je aan via bovenstaande QR-code.** Vrienden van De Maasheggen ontvangen elke maand een nieuwsbrief. Daarnaast wordt tweemaal per jaar een Vriendenactie gehouden. De Vrienden ontvangen dan bijvoorbeeld producten uit De Maasheggen of uitnodigingen voor activiteiten.

Het oudste cultuurlandschap van Nederland

Op de grens van de provincies Noord-Brabant en Limburg, in de gemeente Land van Cuijk, worden al duizenden jaren gevlochten heggen gebruikt om weilanden af te bakenen. Hierdoor is een landschap ontstaan dat je nergens anders ziet: De Maasheggen. Het is het oudste cultuurlandschap van Nederland en heeft sinds 2018 de status van UNESCO Man & Biosphere.

Het mozaïek van heggen, weides, drinkpoelen en oude knotbomen is prachtig om te zien en biedt plaats aan een bijzondere variatie aan planten- en diersoorten. De heggen zijn nog steeds functioneel: ze houden vee binnen en roofdieren buiten. Dat cultuur en natuur door de vlechtheggen al eeuwenlang op dezelfde manier en op zo'n grote schaal met elkaar verweven zijn, zie je op weinig andere plekken in Nederland.

Bezienswaardigheden in De Maasheggen

In het Maasheggengebied vind je bijzondere historische bezienswaardigheden zoals het klooster in Sint Agatha, het Kasteel in Boxmeer en de Joodse Begraafplaats in Vierlingsbeek. Ook de watermolen in Vierlingsbeek en de stuw in Sambeek zijn een bezoekje meer dan waard.

De stuw in Sambeek

Bezoek aan klooster Sint Agatha

Het in 1371 gestichte Kruisherenklooster in Sint Agatha is het oudste nog bewoonde klooster van Nederland. Het klooster beschikt over een unieke collectie van middeleeuwse handschriften, honderdvijftig wiegedrukken (uit de periode 1454-1500) en bijna zesduizend titels ouder dan 1800. In het klooster worden in het zomerseizoen op woensdag-, donderdag- of vrijdagmiddag groepsrondleidingen gegeven. Daarnaast zijn er tijdens de zomerperiode inloop-rondleidingen op vrijdagmiddag. De prachtige, ommuurde kloostertuin is dagelijks toegankelijk van zonsopgang tot zonsondergang.

Kijk voor actuele informatie over de bezoekmogelijkheden op www.kloostersintagatha.nl

Rondleiding bij de stuw in Sambeek

In Sambeek, midden in het Maasheggen-gebied, ligt een groot stuw- en sluizen-complex. In de zomerperiode wordt daar elke woensdagmiddag een informatieve en rolstoeltoegankelijke rondleiding gehouden. De sluisgroeters vertellen in drie kwartier over onder andere de werking en de historie van de stuw en de sluizen. De sluis zelf mag niet worden bezocht, maar dat maakt het verhaal niet minder boeiend! Voor meer informatie zie rondleidingen.landvancuijk.nl

Kinderen ontdekken De Maasheggen

Doe ook mee!

In de eeuwenoude Maasheggen is ook voor kinderen van alles te ontdekken en beleven! Van het volgen van mooie gezinsroutes tot terug in de tijd bij Museum Ceucum en van een workshop ouder-kind Maasheggen-vlechten tot een schattenjacht met jouw telefoon.

Op MaasheggenKids.nl staan alle kinderactiviteiten overzichtelijk bij elkaar, met ook een agenda vol leuke activiteiten in De Maasheggen.

www.maasheggenkids.nl

Op zoek naar waterdiertjes

Laarzen aan en gaan

Op pad met je telefoon

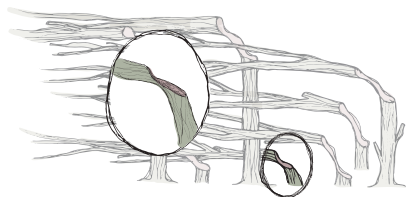

Creatief met wilgentenen

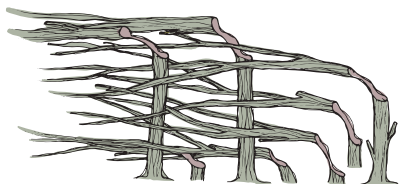
Ouder-kind Maasheggenvlechten

UITGELICHT

1

In het vroege voorjaar worden op het kale hout de heggen met de hand ingezaagd en gebogen volgens een eeuwenoude techniek

2

De ingezaagde stammen en takken worden vervolgens in elkaar gevlochten

3

Zo ontstaat er door de vlechtechniek een ondoordringbaar groeiend en bloeiend natuurlijk hek

Geen prikkeldraad maar heggen

De techniek die wordt gebruikt om van struiken een ondoordringbare omheining te maken is in de afgelopen eeuwen nauwelijks veranderd. De heggen worden op een speciale manier gevlochten. Het kale hout wordt met de hand ingezaagd en gebogen, volgens een eeuwenoude techniek. De ingezaagde stammen en takken worden vervolgens in elkaar gevlochten. De takken en stammen vergroeien met elkaar en zo ontstaat een ondoordringbare, 'levende' omheining. Samen met de stekels aan de takken vormen ze vervolgens niet alleen een ijzersterke afbakening voor vee, maar geven ze ook bescherming tegen ongewenste indringers zoals roofdieren. Daarnaast zijn de heggen zo stevig dat ze bij hoogwater blijven staan en vruchtbare rivierklei vasthouden. De heggen bieden ook beschutting tegen regen, wind en zon. Daardoor groeit het gras harder en kan het vee een maand langer buiten staan. Beter, en veel veelzijdiger dan prikkeldraad dus!

Leer zelf ook heggenvlechten!

Hoe leuk is het om zelf ook het ambacht van heggenvlechten onder de knie te krijgen. Stichting Landschapsbeheer Boxmeer en camping (en trotse Maasheggenambassadeur) De Brembroeken organiseren in het najaar en het voorjaar workshops heggenvlechten. Na een korte uitleg ga je samen met ervaren heggenvlechters het gebied in en leer je meidoorns te vlechten. Het totale programma duurt ongeveer 4 uur en wordt afgesloten met een kop soep.

Sinds november 2024 worden ook ouder-kind workshops gegeven, waarbij je samen met jouw (klein)kind leert vlechten. Kijk voor meer informatie en aanmeldingen op www.brembroeken.nl

Of ga kijken naar het heggenvlechten

Elke tweede zondag van maart wordt in het Maasheggengebied het Nederlands kampioenschap Maasheggenvlechten gehouden. Groepen uit binnen- en buitenland nemen ieder een stuk heg van ongeveer 10 meter onderhanden. Het team dat de mooiste heg vlecht wint de wisseltrofee De Gouden Hiep. De teams worden beoordeeld op hoe snel ze vlechten, maar vooral op hun kennis van het snoeien en vlechten. Op deze manier wordt het oude ambacht in ere gehouden én het bestaande heggenlandschap onderhouden. Voor meer informatie zie www.maasheggen.nl/nk-maasheggenvlechten

PROEF HET LEKKER ZELF

Onder het label Smaak van de Maasheggen worden heerlijke streekproducten gemaakt én verkocht. Van verfrissend bier tot fruitige sappen en opmerkelijke siropen. En van smaakvolle theemelanges en ambachtelijke stroop tot overheerlijke worst, honing, koekjes en brood.

Bij de bereiding van deze producten worden ingrediënten uit het UNESCO-gebied De Maasheggen gebruikt. De besjes aan de struiken, de kruiden in de akkerranden en de appels en peren aan de bomen, je proeft ze -in wisselende samenstellingen- terug in al deze unieke Maasheggenproducten. De producten zijn zowel afzonderlijk als in verschillende pakketten verkrijgbaar. Voor de verkoopadressen van de pakketten zie www.smaakvandemaasheggen.nl

Met de aankoop van een product of een pakket Smaak van de Maasheggen steun je het behoud en de ontwikkeling van De Maasheggen. De deelnemende ondernemers schenken namelijk een deel van de opbrengst van de verkoop van hun producten aan organisaties en initiatieven die het UNESCO-gebied helpen verfraaien.

Onder het label Smaak van de Maasheggen worden de volgende producten verkocht:

Gouden Hiep tripel
Brouwerij Gradoen

Maasheggen Kruidenthee
Kruiden van de Maasheggen

Fruitstroop
Fruitpark Groenz

Maasheggensirop
De Aanmakerij

Maasheggensap
Groenings Hofke

Honing
Imkerij De Moassense Berg

Maasheggenbroodjes en -koekjes
Bakkerij Fijnebol

Droge worst uit Maasheggen
Camping De Brembroeken

Ga toch fietsen!

Actuele interactieve routes:
fietsroutes.maasheggenunesco.com

Het is heerlijk fietsen in De Maasheggen.

Je kunt zelf jouw route samenstellen met behulp van het knooppuntennetwerk.

Kijk daarvoor bijvoorbeeld op

www.routesinbrabant.nl.

Of kies voor een van de routes op de hiernavolgende pagina's.

Welke route je ook kiest: je zult soms fietsen door 'tunnels' van bloeiende heggen en dan weer juist kilometers voor je uit kunnen kijken. Veel paden gaan langs de oevers van de Maas 'het binnenland' in en weer terug.

Natuurpoort De Bungelaer: Ontdek Maasheggen UNESCO

45 kilometer

Je start jouw route bij Natuurpoort De Bungelaer aan de Kraaijenbergse Plassen in Beers. De Bungelaer is ook een van de toegangspoortlocaties van het UNESCO-gebied De Maasheggen. Vanaf De Bungelaer fiets je door het Maasheggengebied van Linden, via Katwijk, Cuijk en St Agatha naar Oeffelt. Neem daar de route door natuurgebied De Vilt en ga via Haps en Vianen terug naar De Bungelaer.

Start: De Bungelaer 4 in Beers

Knooppunten (met de wijzer van de klok mee):

De Bungelaer – 67 – 66 – 6 – 72 – 9 – 4 – 69 – 71 – 70 – 12 – 2 – 7 – 14 – 6 – 5 – 75 – 74 – 77 – 76 – 33 – richting 67 De Bungelaer

De Bungelaer is de uitvalsbasis voor nog meer interessante fietsroutes door bossen, langs heide en omzoomde akkerlanden met prachtige boerderijen, over landgoederen, langs kastelen, kloosters en kerken en door het Romeinse Cuijk en vestingstad Grave. Kijk op fietsroutes.landvancuijk.nl voor meer routes.

De Fabelroute

15 kilometer

Ooit trokken de Romeinen door het Maasheggenlandschap. Een bekende Romein uit die tijd was Phaedrus, een vermaard dichter. Hij schreef fabels; verhaaltjes waarin dieren als mensen worden voorgesteld én altijd met een wijze les.

Hij bewerkte ook de fabels van de Griekse dichter Aesopus. Tijdens hun tocht door de Maasheggen gaven Romeinse legionairs de fabels aan elkaar door. Misschien hebben ze bij het zien van de wegvlochtende dieren tussen de meidoornhagen wel gedacht dat ze de hoofdpersonen uit de fabels van hun bekende landgenoot zagen.

Zie jij ze ook? Maak kennis met deze avontuurlijke dieren en hun belevenissen in het Maasheggengebied tijdens de Fabelroute van 15 kilometer. Stap onderweg af bij een van de routepaaltjes en lees of beluister de eigentijdse, op De Maasheggen toe- geschreven, fabels van schrijver Geurt Franzen uit Boxmeer. Hij heeft de fabels ook ingesproken. Met muziek van dorpsgenoot Bart-Jan Baartmans.

Start: Het Veerhuis, Veerweg 2 in Oeffelt

Knooppunten (met de wijzer van de klok mee): 2 – 7 – 15 – 14 – 6 – 13 – 12 – 2

Duvelsklökskeroute

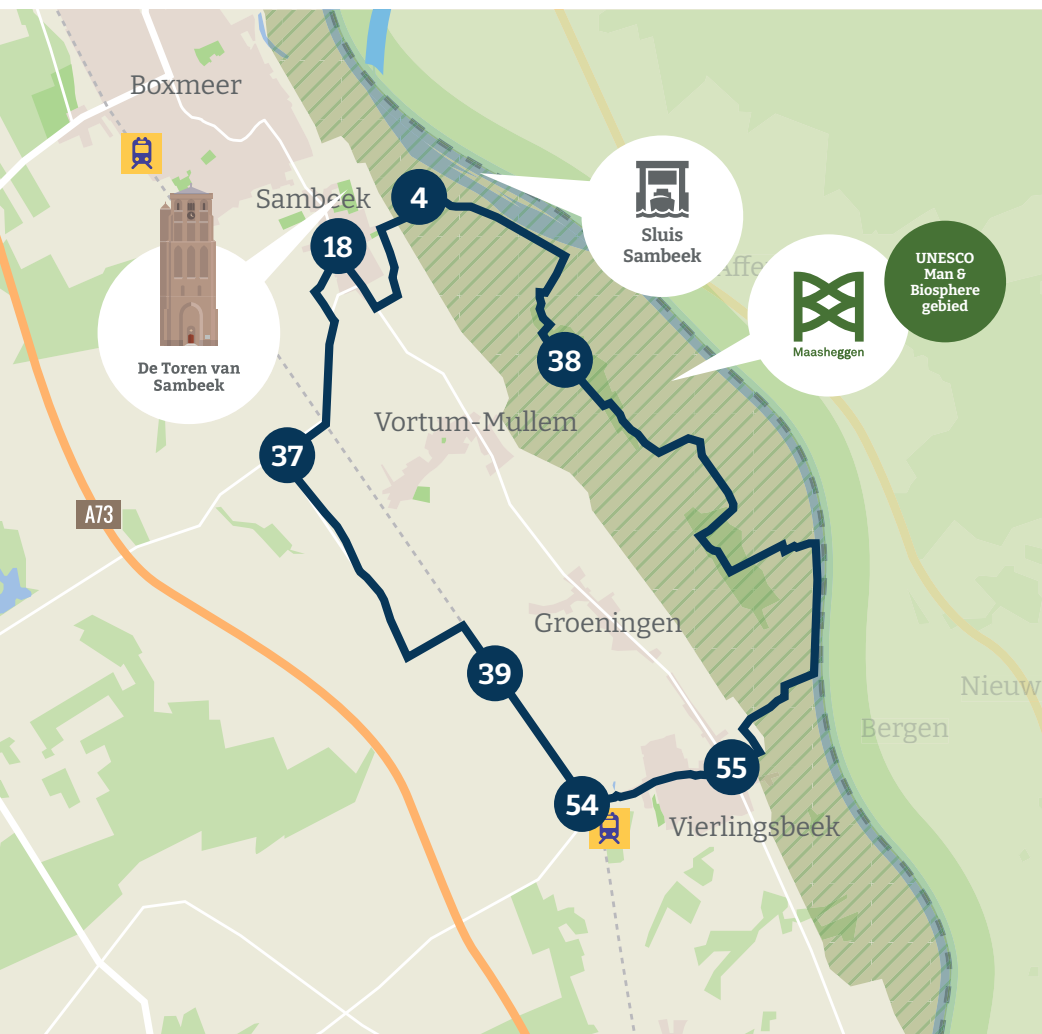
18 kilometer

Als je vanaf het stuw- en sluizencomplex in Sambeek de dijk afrijdt, zie je hem in de verte staan: de Sint Janstoren van Sambeek. Hij torent hoog boven het Maasheggenlandschap uit. Niet voor niets noemen de Sambekenaren de forse Middeleeuwse toren 'knoeper'. Ooit, tijdens een kerstnacht, danste een duivel rondom de torenspits. Stap op je fiets en zoek mee naar een klokje dat verdween. Spits je oren, misschien hoor je het ergens luiden...

In Brabant leven de sagen en legenden voort. Fiets- en wandelroutes leiden je langs de meest indrukwekkende plekjes waar de verhalen tot leven komen. De Duvelsklökske-fietsroute is een route van 18 kilometer door het Maasheggenlandschap, tussen Sambeek en Vierlingsbeek.

Start: Stuw en sluizencomplex, Maasstraat in Sambeek

Knooppunten (met de wijzer van de klok mee): 4 – 38 – 55 – 54 – 39 – 37 – 18 – 4

Trok Julius Caesar door De Maasheggen?

De Romeinse keizer Julius Caesar stond bekend als een geslepen, intelligent veldheer. Je kunt je bijna niet voorstellen dat zijn leger zich gemakkelijk liet afstoppen. Zeker niet door een heggenlandschap. Toch doet al jaren het verhaal de ronde dat Julius Caesar in de Bello Gallico, zijn verslag over de verovering van Gallië, doelde op De Maasheggen toen hij schreef: “Deze mensen kappen jonge bomen – echter zonder ze geheel door te hakken – , buigen ze om en vervlechten de in de breedte groeiende takken met doorn- en braamstruiken en zijn zo in staat deze houtwallen tot een verschansing als een muur te vormen, zodat men er niet alleen niet door kan dringen, maar er zelfs niet doorheen kan kijken”. Tot frustratie van de Romeinse keizer en zijn manschappen.

Het is echter onwaarschijnlijk dat Julius Caesar het hier over De Maasheggen had. Volgens onderzoekers was Caesar in Zuid-België toen hij de heggen beschreef. Julius Caesar zelf is waarschijnlijk ook nooit in het Land van Cuijk geweest. Romeinen waren er echter wél; in de Romeinse tijd was Cuijk een belangrijke doorgangsweg voor Romeinen. Bij Cuijk -toen nog Ceuculum geheten- lag een brug die de Romeinen in staat stelden om de Maas over te steken.

Wil je meer weten over de Romeinse geschiedenis van Cuijk en De Maasheggen? Bezoek dan het museum Ceuculum, het archeologisch centrum en/of de Romeinse Tuin. De ingang van al deze bezienswaardigheden ligt aan de Maasstraat in Cuijk.

De Romeinse weg

32 kilometer

In de Romeinse tijd lag er langs de Maas een drukke verkeersroute, van Tongeren en Maastricht naar Nijmegen. De Romeinse weg is voor een groot deel gereconstrueerd. Zo is op sommige plekken het wegdek teruggevonden bij opgravingen: bij Cuijk lag er zelfs een stenen brug over de Maas die door duikers tot op de meter nauwkeurig is vastgelegd.

Ook is de weg op bepaalde plekken over een grotere afstand te volgen door de hoogteverschillen in het landschap.

Enkele jaren geleden is, samen met een aantal inwoners van Boxmeer en Cuijk, een fietsroute uitgezet langs de Romeinse weg. De route Via Valentiniana volgt de fietsknooppunten die door genummerde borden zijn aangegeven. Daar waar de Romeinse vaandels, informatieborden en Romeinse helmen in het wegdek zijn aangebracht, fiets je op de Romeinse weg.

Start: Maaskade Cuijk of veerpont Vierlingsbeek

Knooppunten (van Cuijk naar Vierlingsbeek):

4 - 69 - 71 - 70 - 12 - 2 - 7 - 15 - 1 - 16 -
17 - 18 - 4 - 38 - 39 - 54 - 55 - 40

Kijk voor meer informatie op
www.romeinseweg.nl

Daar vind je ook twee 'lussen' in het noordelijke en zuidelijke deel van de Romeinse weg, die je bij hetzelfde begin- en eindpunt laten uitkomen.

De Kloostergang in Vierlingsbeek, een van de werken die je tegenkomt als je de route Kapellenbaan volgt.

Kunstroute Kapellenbaan

70 kilometer

Kapellenbaan leidt jou, fietsend of met de auto, langs moderne en traditionele kunstobjecten en bestaand erfgoed in het Maasheggengebied. Daar waar vanaf de Romeinen tot na de Tweede Wereldoorlog continu nieuwe lagen aan de cultuur zijn toegevoegd, voegt Kapellenbaan sinds 2020 nieuwe dimensies toe.

Je maakt kennis met kunstwerken van gerenommeerde artistieke 'grensverleggers' als Maria Roosen (kloostertuin St. Agatha) en Sachi Miyachi (Vierlingsbeek). Nieuw is de kapel die van staal en meidoorn is gemaakt en midden in het Maasheggengebied in Groeningen staat.

De werken zijn stuk voor stuk uniek gesitueerd om zo verbinding te maken met het bijzondere landschap én met de regionale culturele en maatschappelijke tradities.

Ontdek tijdens deze route ook de unieke (religieuze) kunstschaten die eeuwenlang aan de streek zijn toegevoegd. Van het Severijnorgel in Cuijk (1625/1650) tot het Mauritsraam in het Kruisherenklooster in St. Agatha (1618/1620). Of sta stil bij locaties met een bijzonder verhaal zoals de Joodse begraafplaats in Vierlingsbeek.

Kijk voor de volledige kaart op www.kapellenbaan.nl

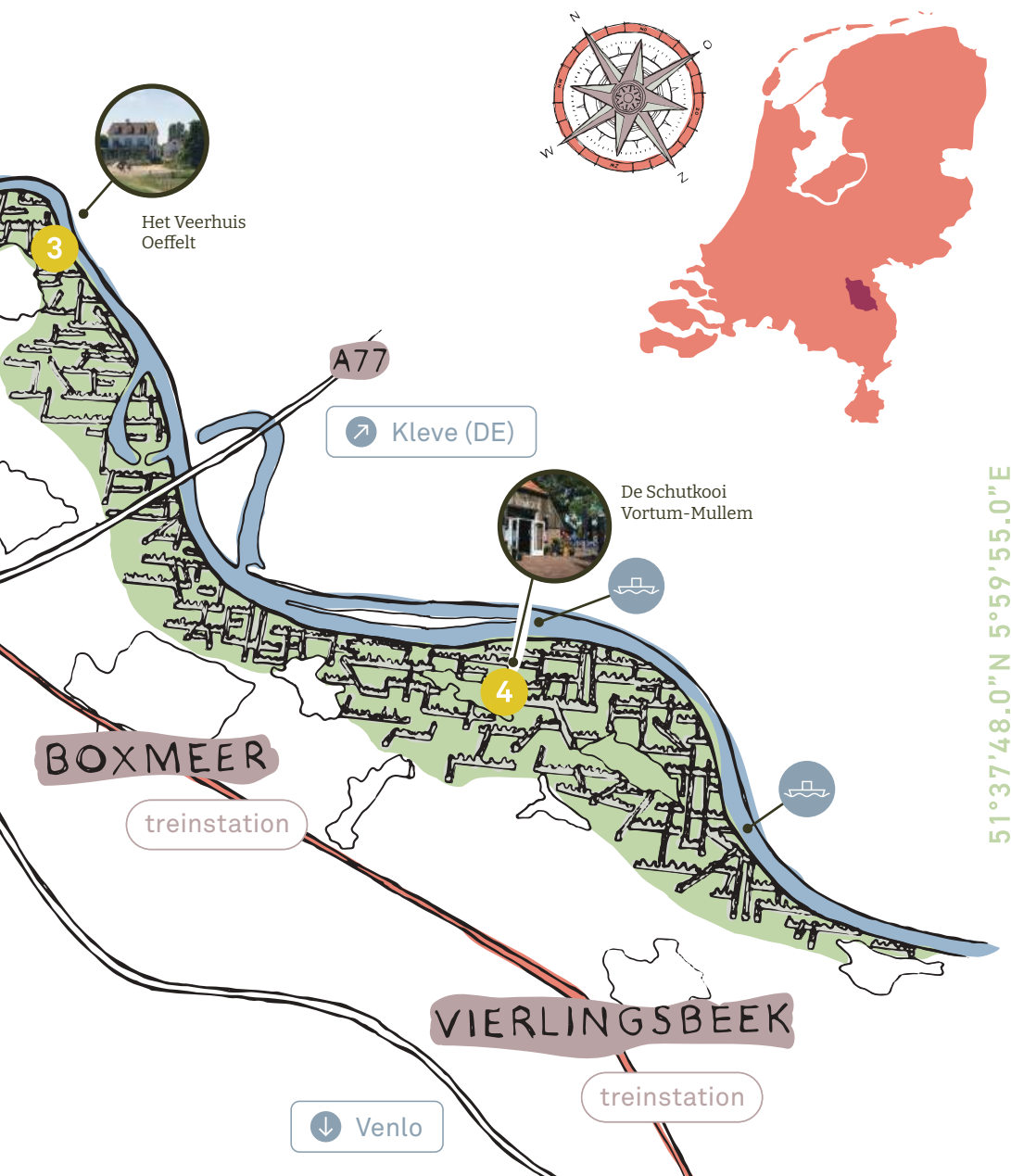
Hoe kun je er komen?

Maasheggen UNESCO ligt in het Land van Cuijk, op de grens van de provincies Noord-Brabant en Limburg, en is uitstekend bereikbaar. De afslagen van de snelwegen A73 en A77 liggen op korte afstand, evenals de treinstations van Cuijk, Boxmeer en Vierlingsbeek. De passantenhaven van Cuijk en de jachthaven van Boxmeer liggen in het gebied en ook de uitgestrekte Kraaijenbergse Plassen vormt een perfecte uitvalsbasis voor een bezoek aan De Maasheggen. De dagelijks veelvuldig varende veerponten van Vierlingsbeek, Sambeek en Cuijk verbinden Brabant en Limburg.

Maasheggen UNESCO heeft vier toegangspoorten. Op deze locaties is een Maasheggen Ambassadeur gevestigd, die meer informatie kan geven over het gebied. Je kunt er ook de auto parkeren om vervolgens lopend of op de fiets De Maasheggen in te trekken.

Toegangspoorten

- 1 De Bungelaer Beers
- 2 Klooster Sint Agatha
- 3 Het Veerhuis Oeffelt
- 4 De Schutkooi Vortum-Mullem

Actuele interactieve kaarten:

wandelroutes.maasheggenunesco.com

fietsroutes.maasheggenunesco.com

Ga je mee op ontdekkingstocht?

Je vindt de twee routes op
maasheggen.tourio.com
maasheggenkids.tourio.com

Op twee plekken in De Maasheggen (Portaal de Vilt in Beugen en de Groeningse en Vortumse Bergjes) kun je deelnemen aan een interactieve luistertour. Alles wat je nodig hebt is een opgeladen telefoon, laarzen bij slecht weer en een nieuwsgierige blik. In beide gebieden kom je al wandelend door De Maasheggen meer te weten over de natuur, de cultuur, de geschiedenis en de

gebruiken van De Maasheggen. Onderweg passeer je tien plekken, waar vragen over worden gesteld. Als je ze goed beantwoord verzamel je een geheime code van tien letters en cijfers. Wie de code instuurt maakt kans op een mooie prijs. Beide routes, van tussen 3 en 4 kilometer, zijn bijzonder geschikt én interessant voor gezinnen met kinderen.

Wandel eropuit!

Actuele interactieve routes:

wandelroutes.maasheggenunesco.com

Houd je aan de regels!

- Aai of voer het vee niet en houd minimaal 25 meter afstand;
- Neem afval mee naar huis. Zo houden we het gebied samen schoon.
- Ga respectvol met het gebied en al haar bewoners om;
- Honden mogen meewandelen maar moeten wel aangelijnd zijn.

Door De Maasheggen lopen tal van bewegwijzerde wandelroutes. Van kort tot iets langer en van aantrekkelijk voor de ervaren wandelaar tot interessante gezins-tochten. Op de hiernavolgende pagina's vind je een aantal van die routes. Ze leiden je langs de mooiste plekjes in het landschap, langs weides voor een uitgebreide picknick of gezellige horecagelegenheden voor een (lokaal) hapje en drankje.

Wandelen rond Kraaijenbergse Plassen

8 kilometer / 15 kilometer

Natuurpoort De Bungelaer in Beers, gelegen aan de Kraaijenbergse Plassen, is de ideale uitvalsbasis voor een wandeling door de natuurrijke omgeving.

Je kunt wandelen in het buitengebied van Beers, richting vestingstad Grave of langs de Heeswijkse Plas in Cuijk.

Op deze pagina worden twee routes uitgelicht: een route naar de vogelspotplek en een rondje Kraaijenbergse Plassen.

Vogels spotten

8 kilometer

2

Voor vogelaars valt er vanuit de vogelschuilhut aan plas 5 (Over de Voort) heel wat bijzonders te zien. Geregeld duiken hier namelijk zeldzame vogels op als de geelpootmeeuw, de parelduiker en de roodkeelduiker. Rondom de plas zitten bovendien tientallen goudvinken, slechtvalken en zelfs ijsvogeltjes. De Kraaijenbergse Plassen

is ook een geliefd broedgebied.

Start: Natuurpoort De Bungelaer, Bungelaar 4 in Beers

Knooppunten

(met de wijzer van de klok mee):

De Bungelaer – rechtsaf - 92 – 93 – 94 – 91 – 92 – richting 27 De Bungelaer

Rondje Kraaijenbergse Plassen

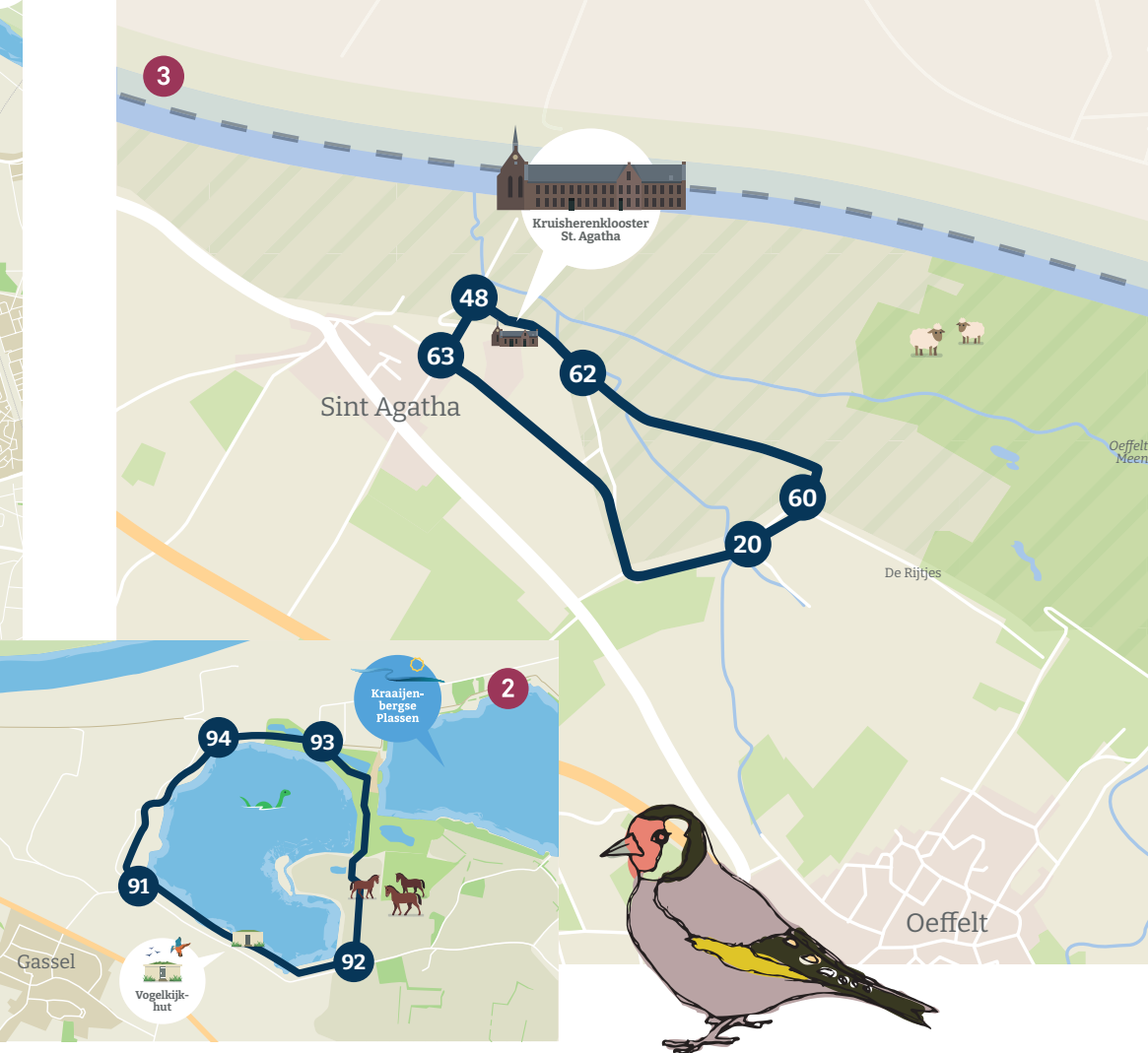
15 kilometer

1

Maak een wandeling langs de Kraaijenbergse Plassen en ga via de natuurplas en het recreatiegebied rond Linden terug naar De Bungelaer.

Start: Natuurpoort De Bungelaer, Bungelaar 4 in Beers

Knooppunten (met de wijzer van de klok mee): **De Bungelaer – rechtsaf - 92 – 91 – 94 – 93 – 95 – 96 – 72 – 33 - 27 richting 92 De Bungelaer**

Rondje klooster St. Agatha

2,6 kilometer

3

Maak een ommetje rond het Kruisherenklooster van Sint Agatha om de fijne sfeer van de omgeving te proeven.

Verlaat de parkeerplaats en ga rechtsaf de Van den Boschweg op en loop tot knooppunt 63. Ga rechtsaf en loop tot 48. Ga rechtsaf richting 62 en houd het klooster aan jouw rechterhand. Wandel bij knooppunt 62 rechtdoor richting knooppunt 60 en passeer

knooppunt 20.

Vanaf hier volg je niet meer het knooppuntennetwerk, maar volg je de bocht mee naar rechts en ga rechtdoor op het kruispunt. Vervolg de route tot Klooster Sint Agatha. Breng ook een bezoekje aan de kloostertuin.

Start: klooster St. Agatha

Knooppunten:

63 - 48 - 62 - 60 - 20

en terug naar het klooster

Oranjetipje

Das

Kamsalamander

Dieren en planten in De Maasheggen!

Door de beschutting en de bescherming die de kilometers gevlochten meidoorn- en sleedoornstruiken bieden, komen in De Maasheggen veel bijzondere en soms zelfs met uitsterven bedreigde dieren en planten voor.

Zowel de bever als de das gedijen uitstekend in het gebied. Net als grote groepen kramsvogels en koperwieken, die in het najaar vanuit het koude noorden neerstrijken op de takken van de meidoorns. Die takken hangen dan omlaag door het gewicht van de vele rode bessen. Ook de zwarte roodstaart laat zich graag zien in de Maasheggen.

De oude knoesten in meidoornstammen en knobomen zijn, ook voor de steenuil, ideaal om in te nestelen.

De monumentale meidoorn- en sleedoornstruiken kunnen enkele eeuwen oud worden, ook omdat de soorten in het gebied zeer goed bestand blijken te zijn tegen ziektes. Er komen meer dan veertig variëteiten van

de struiken voor. In maart en april verschijnt een indrukwekkende massa van bloesem aan de kale takken, in kleuren van zuiver wit tot donkerroze. Een andere prachtige kleur die je in het gebied veel ziet is het rood van de vruchten van de wilde kardinaalsmuts. De drinkpoelen in de weilanden zijn niet alleen belangrijke waterbronnen voor het vee, ze zijn ook het thuis van padden, kikkers en salamanders. Deze amfibieën leggen in het voorjaar in de poelen hun eitjes. De meest kenmerkende is de zeldzame kamsalamander. Zijn ietwat angstaanjagende uitstraling staat in contrast met de vele prachtige vlinders die in de Maasheggen voorkomen. Zoals het oranjetipje, dat zijn nectar vindt in de pinksterbloemen.

wist je dat...

Zaden naar 'bank' in Spitsbergen

De Maasheggen is een belangrijke bron voor zaden. Van de meer dan honderd authentieke Nederlandse zaden die worden bewaard in de wereldzadenbank in het Noorse Spitsbergen, komen er ruim zestig uit De Maasheggen.

Laarzenpad Sint Agatha

4,2 kilometer

De Sint Agatharoute brengt je dwars door de Maasheggen, het oudste cultuurlandschap van Nederland. Vanaf de diverse dijken die de wandelroute aandoet, heb je een adembenemend uitzicht over de heggen, de rivier en de stuwwal aan de overkant, bij Mook. Tijdens de wandeling beleef je niet alleen de Maas, maar ook talloze knotbomen, heggen, weides en poelen, die door Staatsbosbeheer met de grootste zorg worden onderhouden. Het laarzenpad is in de lente uitzonderlijk mooi. Begin april ontluiken de heggen met de witte bloemenpracht van de sleedoorn, opgevolgd door lange linten van bloeiende meidoorns. De zoete geur van de bloemen trekt talloze vlinders en insecten aan. Wanneer de meidoorn bijna is

uitgebloeid, volgen in juni de witte bloemen van de kornoelje en de lichtroze bloemen van de hondsroos.

Start: klooster St. Agatha

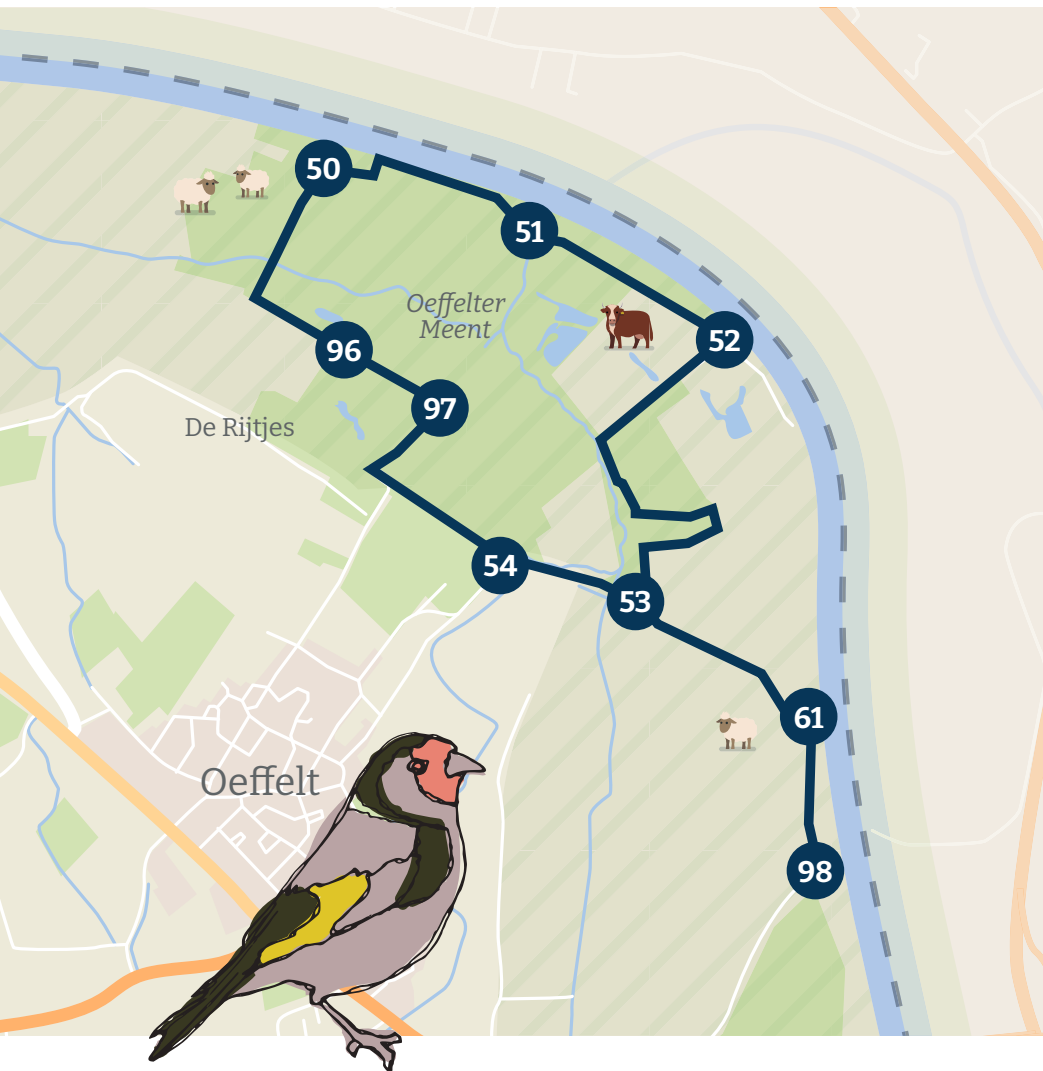
Knooppunten:

63 – 48 – 49 – 50 – 96 – 60 – 62 – 48 – 63

De route is vanwege enkele overstapjes en draaihekken niet toegankelijk voor mensen met een fysieke beperking. In de buurt van het klooster kun je wel op verharde wegen wandelen. De hond mag alleen aangelind mee. **Tip:** trek bij nat weer laarzen aan. De route kan modderig zijn.

Deze route kun je combineren met de wandelroute Oeffelter Meent (pagina 26). Samen wordt het dan een route van 8 tot 9 kilometer.

Oeffelter Meent

6,7 kilometer

Ontdek met deze Staatsbosbeheerwandeling de Oeffelter Meent, een Natura 2000-gebied met graslanden en rivierduinen van zand en grind.

Deze wandelroute leidt ook langs eeuwenoude percelen, gescheiden door de typische Maasheggen. In de zomer houden paarden en runderen de begroeiing kort. Op de kale plekken ontkiemen zaden van onder meer klein tasjeskruid, draadklaver en kruisdistel.

Voor vogels is de Oeffelter Meent een paradijs: ze vinden hier overal voedsel, nestgelegenheid en beschutting. Ook dassen voelen zich hier helemaal thuis.

De route is door Staatsbosbeheer donkerblauw gemarkeerd en is eventueel te verlengen met de Sint Agatha route (pagina 25).

Start: Het Veerhuis, Veerweg 2 in Oeffelt

Knooppunten:

98 - 61 - 53 - 52 - 51 - 50 - 96 -

97 - 54 - 53 - 61 - 98

Oeffeltse Weide

4,7 kilometer

Een route vol historie met een riverkazemat en het historische Duits Lijntje. De spoorlijn van de Noord-Brabantsch-Duitse Spoorweg-Maatschappij. De lijn was onderdeel van de snelste verbinding tussen Londen, Berlijn en St. Petersburg. Bij knooppunt 16 en 17 bevinden zich de heggen die zijn gevlochten zijn tijdens het jaarlijkse NK Maasheggen-vlechten.

Sla rechtsaf bij Het Veerhuis en volg het pad langs de Maas tot knooppunt 13. Vervolg tot knooppunt 14. Ga via een draaiport door de weilanden en knooppunt 16 rechtdoor naar knooppunt 17. Sla rechtsaf de Maasdijk op en wandel tot knooppunt 11. Sla rechtsaf naar Hoogeind en vervolg de route naar knooppunt 13. Sla linksaf terug naar het startpunt.

Start: Het Veerhuis, Veerweg 2 in Oeffelt

Knooppunten:

98 – 13 – 14 – 16 – 17 – 11 – 13 – 98

foto: Valentijn ten Plate - VNC

Boeren voelen zich verbonden met De Maasheggen

Het Maasheggengebied is een oud cultuurlandschap. Al eeuwenlang zijn de vruchtbare gronden in gebruik bij boeren uit het gebied en de omringende dorpen. Omheind door heggen wisselden weilanden en akkers elkaar af – en ook nu is dat nog het geval. In De Maasheggen wordt nog steeds volop landbouw bedreven, passend binnen de veelal kleinschalige verkavelingsstructuur van de Maasheggen. Daarbij vormt ook het

beheer van de heggen en natuurgonden onderdeel van de bedrijfsvoering van de agrarische ondernemers in het gebied. De boer en zijn bedrijf zijn daarom onlosmakelijk verbonden aan het cultuurlandschap De Maasheggen. Vroeger, nu én in de toekomst. *“Het is mooi dat wij een bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van dit bijzondere gebied”*, aldus een trotse Maasheggenboer.

Rondje Kasteel Boxmeer

3 kilometer

Wandel dit mooie rondje rondom Kasteel Boxmeer. Je start bij de ingang van het Kasteel. De route voert onder meer langs de Nepomukkapel, de Huttense Kuil én de Maas.

Start: Kasteel Boxmeer, Veerstraat 49 in Boxmeer

Knooppunten:

15 - 10 - 17 - 9 - 16 - 15

Waarom staan er namen op de hekken?

Benieuwd hoe de hekken worden gemaakt?

Scan de QR-code en bekijk het filmpje.

Schwindelaer

Als je door De Maasheggen fietst of wandelt kom je ze gegarandeerd tegen: de ijzeren veldhekken, met vaak een naam erop. Wat betekenen die namen?

Wanneer je jaren geleden streekbewoners vroeg naar de plekken waar ze ooit gehooïd of gevlochten hadden, gebruikten ze vaak oude veldnamen. Veel van die namen verwijzen naar bijzondere plekken in de omgeving. Soms is het weiland achter het hek genoemd naar de opvallende vorm ervan. Het Bieleke -de bijl- bijvoorbeeld. Of Vrolliehemd - vrouwenhemd. Heel soms is de naam ook wat minder vleidend. Zoals Schwindelaer, wat zoveel kan betekenen als 'zwendelaar'. De minder spannende uitleg is overigens dat 'zwindelen' een oud woord voor 'flauwte' of 'draaiing' is...

Daarnaast zijn er veldnamen genoemd naar oud-eigenaren of hebben ze kerkelijke namen zoals Predikant en Vicariswaard. Tientallen percelen dragen de namen van dieren of planten. Voorbeelden daarvan zijn het Hazenwinkel, de Veulenweide en de Klaverkamp. Overigens eindigen de namen van veel weilanden op -kamp. Dat is niet zo gek als je bedenkt dat 'kamp' ooit de gebruikelijke naam was voor akkers met een haag of een houtwal. Sterker, het meervoud van 'kamp' is 'kemp' – en het is nog niet eens zo lang geleden dat het gebied dat nu De Maasheggen wordt genoemd in de volksmond beter bekend stond als 'De Kemp'.

Bron: 'De Maasheggen -parel van mens en natuur', Marius Grutters, 2023

Rondje Heg en Maas

2,7 of 4,3 kilometer

De wandelroute Heg en Maas kent een korte (2,7 km) en een langere (4,3 km) variant. Start over de verharde weg en maak een doorsteek tussen de heggen op grond van Stichting Landschapsbeheer Boxmeer. Wandel langs de Maas terwijl het stuw- en sluizencomplex opdoemt. Bij knooppunt 5 bevinden zich glooiende weilanden door afgraving van klei. Hier werden met een steenoven in het veld bakstenen van gemaakt.

Loop de heuvel af naar knooppunt 1 en sla rechtsaf. Volg de Maasstraat via knooppunt

22 naar 21. Sla rechtsaf het onverharde pad op en loop via knooppunt 4 door het veld naar knooppunt 5. Sla rechtsaf en loop met de Maas aan de linkerhand terug naar het startpunt. Mogelijkheid tot verlengen vanaf knooppunt 4.

Start: stuw- en sluizencomplex, Maasstraat in Sambeek

Knooppunten route lang (4,3 km):
01 - 22 - 21 - 04 - 08 - 09 - 17 - 05 - 01

Knooppunten route kort (2,7 km):
1 - 22 - 21 - 4 - 5 - 1

Van Boom tot Bos

2,6 kilometer

De wandelroute door het gebied De Bergjes in de Maasheggen is uitgezet door Staatsbosbeheer, ter gelegenheid van het 125-jarig bestaan. Je wordt over oude stuifduintjes met eiken-bomen, berken, populieren en grove dennen geleid. De wandeling biedt op veel plekken interessante informatie over de bomen en het bos.

Door de vele hoogteverschillen en de smalle paadjes is de route niet toegankelijk voor mensen met een fysieke beperking, een rollator of een scooter.

Je volgt de groene route. Onderweg kom je paaltjes met een QR-code tegen. Scan deze code met je telefoon. Vanzelf komt dan een bosverhaal of een videobericht van de boswachter in beeld.

Start: parkeerplaats aan de Maasstraat in Groenigen.

Vlinderkapel

Vlinderroute
4,4 kilometer

De Vlinderroute loopt over het boerenerf en de weidegronden van boer Eric Lamers. Dagbesteding De Schutkooi legde de route aan en gebruikt hem om de vlinders te tellen. De resultaten van die tellingen worden gebruikt voor verder onderzoek. De vlinder-route is mogelijk gemaakt door Nederland Zoemt en Staatsbosbeheer.

De route start links van hooibergschuur de Meles (met de rietgedekte kap) op het erf.

Volg de groene pijl, in de richting van de stal. Ook de rest van de route is met de groene pijlen gemarkeerd. Onderweg kom je informatiebordjes tegen met allerlei weetjes over vlinders.

Start: Erf De Schutkooi,
Veerweg 3 in Vortum-Mullem

Kruiden uit Maasheggen zorgen voor mooier, rijker én diverser landschap

Tussen de historische heggen van Nederland groeiden Janneke Bergholtz en Marloes Weerepas op, waar ze de kruiden steeds zeldzamer zagen worden en de koppen bij elkaar staken voor een kleurrijk herstelplan. Van deze inheemse kruiden maken Janneke en Marloes onder meer gezonde kruiden-theemelanges. Daarin komen de heerlijke smaken van de Maasheggenkruiden samen.

Onder invloed van grootschalige landbouw is in de afgelopen decennia de balans tussen natuur en mens verstoord geraakt.

Ook in De Maasheggen.

Het vele en snelle produceren op langzamerhand uitgeput geraakte gronden en het kappen van heggen heeft de biodiversiteit in De Maasheggen onder druk gezet. “Met de kennis en kunde van nu weten we dat dit niet de duurzame weg is”, zeggen Janneke en Marloes, de initiatiefnemers van de stichting Kruiden van de Maasheggen. “Willen we een langer, gezonder en rijker leven, dan moeten we toch echt beter leren luisteren naar Moeder Natuur.”

Om de biodiversiteit in De Maasheggen te herstellen, zaaien en oogsten Janneke en Marloes, samen met boeren en natuurorganisaties, inheemse en zeldzame kruiden in het UNESCO-gebied. “Wij oogsten nu kruiden waarvan wij een aantal jaren geleden het bestaan niet eens kenden.”

Zo ontstaat er meer en meer een divers kruidenrijk landschap, waar ook dieren op af komen. Hun aanwezigheid helpt mee om de natuur terug in balans te brengen. “En het mooie is: geven we de kruiden waarde en de boeren dus een nieuw verdienmodel, dan blijven we nog een hele lange tijd samen de natuur een handje helpen. Voor ons en de kleintjes na ons - en die daarna.”

Janneke en Marloes werken er hard aan om hun theemelanges voor de volle 100% uit Maasheggenkruiden te laten bestaan. Mede dankzij de inzet van boeren, landeigenaren en de stichting Landschapsbeheer Boxmeer komt dat moment steeds dichterbij.

“Hoe meer mensen Maasheggenthee drinken, hoe makkelijker wij meer boeren mee krijgen en hoe groter onze kruidenrijke impact zal zijn. Dus blijf vooral zo veel mogelijk theeleuten voor een mooier, rijker en diverser Maasheggen”, besluiten Janneke en Marloes.

Kijk voor meer informatie op
www.kruidenvandemaasheggen.nl

De Pontipad
2,5 km

De 2,5 km lange gezinsroute Pontipad loopt via slingerende weggetjes door natuurgebied de Maasheggen. Wandelaars worden door oude stuifduintjes met eikenbomen naar de weilanden gevoerd. Het pad wordt omzoomd met heggen, die tot de oudste van het gebied behoren. Het De Pontipad dankt zijn naam aan oprichters Arnold en Mia de Ponti die in 1986 het initiatief namen om voor kinderen een route aan te leggen. Staatsbosbeheer

Maasheggen

heeft de route gemarkeerd met schildjes met een paarse laars.

Het De Pontipad is een laarzenpad en bij nat weer drassig. Vanwege de diverse draaiportjes en begrazing met koeien is de route niet toegankelijk voor kinderwagens, mensen met een fysieke beperking, een rollator of een scootmobiel.

Start: kleine parkeerplaats bij Veerweg 3 in Vortum-Mullem (nabij De Schutkooi)

De status Unesco Mens & Biosfeer (MAB) helpt inwoners en andere belanghebbenden in te zetten op innovatieve methoden van natuurbehoud en bescherming van biodiversiteit, zonder de sociaaleconomische ontwikkeling van een gebied uit het oog te verliezen.

unesco
Mens & Biosfeergebied

Teksten:

Programmteam Maasheggen UNESCO

Ontwerp:

Cybox internet & communicatie

Illustraties:

Janneke Bergholtz

Foto's:

Eefke Peeters, Janneke de Groot,
Rene Schoenmakers, Willeke Machiels,
René Krekels, Janneke Bergholtz e.a.

Deze uitgave is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld.
Aansprakelijkheid ten aanzien van de juistheid, de volledigheid of de
actualiteit van de vermelde gegevens kan evenwel niet worden aanvaard.

www.maasheggenunesco.com